

ŠTUDENTJE PF NA TEKMOVANJU ELMC IZ PRAVA EU

V študijskem letu 2004/2005 se je ekipa študentov Pravne fakultete v Ljubljani tretjič udeležila prestižnega svetovnega tekmovanja iz prava Evropske unije, t.im. The European Law Moot Court Competition. Izmed več kot 100 ekip s celega sveta, predvsem Evrope in Združenih držav, smo se najprej na podlagi pisnih izdelkov uvrstili med 48 najboljših ekip in si tako priborili ustne nastope v Göteborgu, kjer je potekal eden od štirih regionalnih final. Tam pa smo se v kategoriji generalnega pravobranilca prebili do polfinala, s čimer smo se v tej kategoriji uvrstili med osem najboljših ekip na svetu.

Slovenijo so pod mentorstvom prof. dr. Petra Grilca in mojim vodstvom predstavljali Ana Mušič, Maja Koritnik, Gruša Matevžič in Vid Kobe, ki so bili na ustnem delu tekmovanja tudi govorniki, ter Lana Mihelčič, Sonja Sikošek, Anita Smole in Irena Štokelj, ki so bile članice širše ekipe. K sodelovanju na tekmovanju jih je poleg izjemnega zanimanja za pravo Evropske unije, znanje katerega je večina članov že pred tem pridobivala tudi v tujini v času študentskih izmenjav, pritegnilo tudi poglobljanje angleškega in francoskega jezika ter učenje govorništva, ki je sestavni del vsakega pravniškega poklica.

Tako kot vsako leto je bil tudi lani septembra na spletni strani ELMC tekmovanja (www.elmc.org) objavljen primer, probleme katerega naj bi študentje reševali v simulaciji postopka predhodnih vprašanj pred Sodiščem Evropskih skupnosti po 234. členu Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (PES). Vendar ni šlo za običajen primer, temveč tudi po mnenju sodnikov in organizatorjev za do sedaj najtežji primer v zgodovini tekmovanja. Zadeval je namreč trenutno tako v teoriji kot praksi zelo aktualno področje državnih pomoči, ki se je dopolnjevalo s pravom varstva okolja.

Dejansko stanje obravnavanega primera: Greencare SA v. Government of Floriqua

Floriqua je država članica Evropske unije. Njeno območje pokrivajo v večini gozdovi in jezera, ki predstavljajo dobre pogoje za življenje nekaterih redkih vrst ptic v Evropi. Ima veliko naravnih parkov in rezervatov, tretjina katerih je v državni lasti. V devetdesetih letih se je stanje v državnih parkih poslabšalo in zato je država leta 1994 njihovo oskrbo za obdobje dvajsetih let prepustila zasebnemu podjetju Verdazorg, ki je že od leta 1915 izredno uspešno skrbelo za ostale, zasebne parke v državi. Za potrebe storitev varovanja in vzdrževanja ogroženih vrst in njihovih habitatov ter zagotavljanja stabilnega razvoja flore in favne v Floriqui, je država ustanovila fond, premoženje katerega so predstavljali prostovoljni prispevki obiskovalcev parkov in rezervatov. Iz njega je Verdazorg kril stroške svojih storitev ter črpal določen dobiček. V primeru pomanjkanja sredstev fonda se je država zavezala pokriti razliko iz proračuna. Delo Verdazorga je kmalu obrodilo sadove, stanje v Floriqui se je izboljšalo, fond je narasel, Verdazorg pa je zaradi pozitivnih učinkov svojih storitev postal zanimiv tudi za vzdrževanje tujih parkov in rezervatov.

Zaradi suma obstoja prepovedane državne pomoči, torej pomoči države Floriqua podjetju Verdazorg, je Evropska komisija leta 1995 uvedla neformalni postopek preverjanja stanja, ter po pregledu dala državi zeleno luč za nadaljevanje s tovrstno ureditvijo. Država ob uvedbi

pomoči te sploh ni priglasila Komisiji, Komisija pa je za postopek preverjanja pomoči potrebovala izredno dolgo časa.

Leta 2002 je premoženje fonda upadlo in zato je morala država kriti primanjkljaj, z novimi pravili pa si je podelila tudi pristojnost o odločanju, katere stroške bo povrnila. Istega leta je v Floriqui odprlo podružnico podjetje Greencare, tudi specializirano za storitve vzdrževanja narave. Menilo je, da je zaradi posega države na strani Verdazorga samo postavljeno v slabši konkurenčni položaj, in zato je na višjem sodišču v Floriqui proti državi vložilo tožbo. Po mnenju Greencarea naj bi Floriqua Verdazorgu podelila prepovedano državno pomoč, saj je zaradi garancije plačila stroškov Verdazorg pridobil prednost pred ostalimi podjetji. Neodvisno od presoje vsebine pomoči pa se je Greencare skliceval na nezakonitost pomoči zaradi postopkovne napake države, ki pomoči ni priglasila. Posledično je bilo zahtevano tudi vračilo prejete pomoči. Država je na drugi strani trdila, da so bili stroški primarno kriti iz prostovoljnih prispevkov in zato sploh ni šlo za državno pomoč, podredno pa se je sklicevala na dejstvo, da vzdrževanje narave predstavlja storitev splošnega gospodarskega interesa, ter tako uveljavljala izjemo od prepovedi državnih pomoči. Trdila je tudi, da v primeru, ko bi vendarle šlo za prepovedano pomoč, ni potrebe po njenem vračanju, saj je dala Komisija pozitiven odgovor na zadevno problematiko in s tem pri Verdazorgu vzbudila upravičena pričakovanja, da ne gre za prepovedano pomoč. Poleg tega naj bi zaradi zavlačevanja prav Komisija kršila postopkovna pravila, s čimer je njeno sklicevanje na postopkovne kršitve države a priori neutemeljeno.

Junija 2004 je sodišče v Floriqui zaradi kompleksnosti primera prekinilo svoj postopek in na Sodišče Evropskih skupnosti naslovilo tri predhodna vprašanja, da bi lahko s pomočjo odgovorov rešilo primer.

Pravna vprašanja obravnavanega primera

Primer je zadeval tri večje vsebinske sklope. Najpomembnejše vprašanje je bilo, ali je Floriqua Verdazorgu podelila prepovedano državno pomoč. Ravnanje države se je presojalo po členih 87 in 86/2 PES, izredno pomembno vlogo pa je igrala tudi povsem nova praksa skupnostnih sodišč, predvsem znani primer Altmark. Problematika je bila tako osredotočena na kriterije za izvzetje državne pomoči iz prepovedi v primeru, ko je namenjena za opravljanje storitev v javnem interesu. Poglobljeno je bila obravnavana predvsem v teoriji in praksi zelo aktualna tema »state aid« pristopa in »compensation« pristopa.

Drugi del je bil nekoliko bolj teoretičen, vendar kljub temu izredno aktualen, zadeval je namreč problematiko neposrednega učinkovanja 2. odstavka 86. člena PES in s tem tudi zmožnost nacionalnih sodišč za presojo zahtevnih kriterijev te določbe. Problematika se je v tem navezovala tudi na že reformirano področje antitrusta.

Tretji sklop pa se je dotikal povsem postopkovnih vprašanj, natančneje 88. člena PES, ki obravnava postopek priglasitve in obravnave državnih pomoči pred Evropsko komisijo. Osredotočiti se je bilo potrebno na posledice postopkovnih kršitev podjetja, ki prejema državno pomoč, in postopkovnih kršitev Komisije, obravnavana je bila tudi problematika vračanja podeljenih pomoči v luči skupnostnih temeljnih načel.

Vsi deli so bili med seboj trdno povezani in so tvorili logično celoto, od odgovora na eno je bilo odvisno razlogovanje pri drugem vprašanju. Poleg primarne je bila obravnavana tudi številna sekundarna skupnostna zakonodaja ter seveda morje sodnih odločb obeh skupnostnih

sodišč. Študentje so morali obvladati tudi splošna načela in ostala postopkovna vprašanja prava EU ter reformo ureditve področja konkurence in državnih pomoči. Od njih se je zahtevalo predvsem tudi trezno razmišljanje in pravni občutek.

Potek tekmovanja

Do 15. novembra je bilo potrebno oddati dva memoranduma, enega za tožeče podjetje ter drugega za toženo državo. Ker je tekmovanje dvojezično in ker je večina članov ekipe obvladala tako angleščino kot francoščino, smo izdelka napisali v obeh jezikih.

Sedemnajstega januarja smo izvedeli, da sta bila naša pisna izdelka med 48 najboljših, in tako smo se s še 11 ekipami uvrstili na regionalni finale na Švedsko, ki je potekal od 17. do 20. februarja. Ker smo se že pred objavo rezultatov pripravljali na ustne nastope, smo čas do odhoda na Švedsko porabili le še za malenkosti in študij najbolj težavnih problemov.

Ustni nastopi na regionalnem finalu so potekali dva dni. Prvi dan so se predstavili študentje tako v kategoriji strank kot v kategoriji generalnega pravobranilca Sodišča Evropskih skupnosti. V vlogi strank so našo fakulteto zastopali Maja Koritnik, Gruša Matevžič in Vid Kobe, Ana Mušič pa je tekmovala v vlogi generalnega pravobranilca in se uvrstila nadalje v polfinale, ki je potekal drugi dan. Tako se je ekipa v tej kategoriji prebila med štiri najboljše ekipe regionalnega tekmovanja in s tem med osem najboljših ekip na svetu. Kljub kratkemu času bivanja v Göteborgu smo si imeli priložnost ogledati to čudovito obalno mesto in spoznati veliko zanimivih ljudi - študentov in profesorjev, ki so tako kot mi nekaj mesecev delali na moot primeru.

Poleg Göteborga so v februarju potekali še trije regionalni finali, in sicer v Madridu, Istanbulu ter New Yorku, ki so dali štiri zmagovalce v kategoriji tožnika in toženca, dva v kategoriji generalnega pravobranilca ter dva v kategoriji predstavnika Evropske komisije. Sredi marca se je v Luksemburgu zaključila še zadnja faza, veliki finale tekmovanja, kamor se letos žal nismo uvrstili. Vseeno smo se z zelo lepo izkušnjo našega medsebojnega sodelovanja podali naproti novim »evropskim« izzivom in si v ljubezni do govorništva, dela s kolegi ter seveda študija prava EU obljubili, da bomo tudi naslednje leto po najboljših močeh sodelovali pri pripravi ljubljanske ELMC ekipe.

V športu, v katerem merilo uspeha ni čas, je pač tako, da so rezultati odvisni od več ali manj subjektivnih ocen. Letos nam vso pot do zmage te sicer niso bile naklonjene, pa vendar je bila letošnja ekipa več kot zmagovalna. Po skoraj polletnem delu z njimi lahko z gotovostjo trdim, da gre za skrbne in zaupanja vredne študente, polne študijskega elana in dobrih zamisli, govornike pa lahko označim za strokovnjake področja državnih pomoči.

Iskrena hvala prof. dr. Petru Grilcu, prof. dr. Janezu Kranjcu, doc. dr. Klemnu Podobniku, as. Jerci Kramberger, LL.M., mag. Mateju Accettu in Martini Sever. Hvala tudi vsem, ki ste nam finančno omogočili udeležbo na tekmovanju: Pravna fakulteta v Ljubljani, Ekonomski inštitut Pravne fakultete d.o.o., Odvetniška zbornica Slovenije, Autocommerce d.d., Odvetnik Milan Vajda, Krka d.d., Časnik Finance d.o.o., Ljubljanska borza d.d., Poteza borzno posredniška družba d.d., GV Revije d.o.o.